

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
Протокол № 3
від 29 квітня 2020 року

Директорка **БІНО**

В.В. Сидоренко

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У БІЛОЦЕРКІВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Рекомендовано до друку вченою радою Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти (*протокол № 3 від 29.04.2020 р.*)

Наукова редакція, упорядкування:

Сидоренко В.В. – директорка БІНПО, докторка педагогічних наук, професор

Автори-розробники:

Денисова А.В. – в.о. заступника директора з навчальної роботи

*Положення про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності у
Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / А.В.
Денисова/ наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко., 2020. 12 с.*

Положення є нормативним документом, що регламентує систему внутрішнього забезпечення якості освіти у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти та встановлює організаційні та методичні засади здійснення моніторингу якості освіти та освітньої діяльності в Інституті.

I. Загальні положення

1.1. Це Положення встановлює організаційні та методичні засади здійснення моніторингу якості освіти та освітньої діяльності у Білоцерківському інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти “Університет менеджменту освіти” Національної академії педагогічних наук України (надалі – Інститут).

Положення є нормативним документом, що регламентує систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті.

1.2. Положення про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності розроблене відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, Постанови КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 № 800, Наказу МОН України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти» від 16.01.2020 № 54, Положення про моніторинг якості освітньої діяльності та якості вищої освіти здобувачів (студентів, аспірантів), підвищення кваліфікації слухачів у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», затвердженого Вченою радою ДВНЗ «УМО», протокол № 3 від 19.04.2017 р.

1.3. У Положенні основні терміни вживаються у такому значенні:

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Освітня діяльність – діяльність суб’єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість підвищення кваліфікації характеристика освітньої діяльності слухачів щодо рівня опанування / розвитку їх професійних компетентностей за програмою підвищення кваліфікації відповідно до суспільних вимог і потреб ключових стейкхолдерів.

Моніторинг якості освіти – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напрямку і причин відхилень від цілей.

Стейкхолдери, також зацікавлені сторони, зацікавлені особи, заінтересовані сторони, причетні сторони (від англ. stakeholders) – фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності організації, тобто певною мірою залежать від неї або можуть впливати на її діяльність.

Критерії і показники якості освітньої діяльності – сукупність ознак, на основі яких відбувається оцінювання умов, процесу і результату освітньої діяльності, що відповідають певним стандартам і задовольняють встановлені й передбачувані потреби окремої особи та / або суспільства; створюється інтегрована (комплексна) характеристика рівня кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення освітнього процесу під час підготовки здобувачів освіти різного рівня та / або підвищення кваліфікації фахівців (слухачів).

1.4. Моніторинг якості освіти та освітньої діяльності в Інституті здійснюється відповідно до цього Положення та затвердженого річного плану моніторингових досліджень шляхом обстеження об'єктів освітньої діяльності, встановлення показників та проведення аналізу стану функціонування системи освіти.

II. Мета, завдання та принципи проведення моніторингу

2.1. **Мета моніторингу** полягає у отриманні об'єктивної інформації та прийнятті ефективних управлінських рішень щодо підвищення якості освіти та освітньої діяльності Інституту, її відповідності суспільним вимогам і потребам споживачів (замовників) освітніх послуг на основі неперервного системного дослідження процесу і результатів навчання здобувачів освіти, виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності заявленим цілям, оцінювання ступеня і причин відхилень від цілей.

2.2. **Завданнями моніторингу є:**

- створення внутрішньоїінститутської системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності;
- дослідження динаміки та аналіз основних показників якості освіти та освітньої діяльності в Інституті та факторів ризику її забезпечення; забезпечення умов щодо отримання об'єктивних даних про стан освітньої системи;
- визначення напрямів формування споживчої лояльності й показників ступеня прихильності клієнтів;
- кількісно-якісний порівняльний аналіз показників якості освіти та освітньої діяльності й прогнозування на даному підґрунті тенденції подальшого розвитку
- визначення відповідності результатів моніторингових досліджень в Інституті стандартам якості вищої освіти й освітньої діяльності, запитам ключових стйкхолдерів;
- розроблення науково обґрунтованих рекомендацій і системи інформування для прийняття ефективних управлінських рішень щодо вдосконалення освітнього процесу та підвищення якості освіти в Інституті, у т.ч. вирішення завдань щодо вибудовування інформаційної системи моніторингу.

2.3. Ефективність моніторингу і реалізації його функцій та задач забезпечується дотриманням таких *принципів його організації*:

- систематичності та системності;
- доцільності;
- прозорості моніторингових процедур та відкритості;
- безпеки персональних даних;
- об'єктивності одержання та аналізу інформації під час моніторингу;
- відповідального ставлення до своєї діяльності суб'єктів, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу.

III. Об'єкт, предмет і суб'єкти моніторингу

3.1. Об'єкти моніторингу:

- знеособлена інформація про учасників освітнього процесу,
- стан організації освітнього процесу в закладі освіти;
- різні види діяльності учасників освітнього процесу (навчальна, викладацька, організаційна, управлінська тощо);
- умови здійснення освітньої та управлінської діяльності (матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні, нормативно-правові, кадрові, фінансові, навчально-методичні тощо);

- результати навчання та розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей;
- інші освітні та управлінські процеси у закладі освіти.

3.2. Суб'єкти, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу:

- суб'єкти, які проводять моніторинг (далі - суб'єкти моніторингу);
- суб'єкти, які ініціюють проведення моніторингу (далі - ініціатори моніторингу);
- суб'єкти, які здійснюють науково-методологічний супровід моніторингу;
- суб'єкти, які залучаються до опитування, спостереження або виконання письмових робіт (завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження (далі - учасники дослідження).

IV. Управління, організація та проведення моніторингу

4.1. *Загальне керівництво* моніторингом якості освіти та освітньої діяльності в Інституті здійснює директор, а *безпосереднє управління* – за напрямками моніторингових досліджень якості освіти та освітньої діяльності здобувачів вищої освіти – заступник директора з навчально-наукової роботи, підвищення кваліфікації слухачів – заступник директора з навчальної роботи.

4.2. Координацію наукового супроводу розроблення моніторингового інструментарію, організацію, проведення та контроль здійснюють за напрямками моніторингових досліджень якості освіти та освітньої діяльності здобувачів вищої освіти – заступник директора з навчально-наукової роботи, підвищення кваліфікації слухачів – заступник директора з навчальної роботи.

4.3. До *повноважень заступників директора у частині провадження та контролю моніторингової діяльності* відноситься:

- планування й організація моніторингу;
- проведення та контроль моніторингу;
- збір, обробка та аналіз результатів моніторингових досліджень;
- створення і постійне поновлення бази даних та інформаційно-аналітичних матеріалів за показниками, індикаторами якості освіти та освітньої діяльності;
- підготовка аналітичних довідок (звітів) і рекомендацій за результатами моніторингових досліджень для прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення освітнього процесу та підвищення якості освіти в Інституті;

- доведення результатів моніторингових досліджень до керівництва Інституту, керівників структурних підрозділів;
- представлення результатів моніторингових досліджень на вченій раді Інституту;
- висвітлення результатів моніторингу на сайті Інституту, в засобах масової інформації (публікації, виступи на науково-практичних конференціях, семінарах, під час освітянських виставок-презентацій тощо).

4.4. Моніторинг організовується та проводиться відповідно до *плану (програми) моніторингових досліджень*, в якому визначаються види моніторингових досліджень, моніторинговий інструментарій, терміни проведення, критерії та показники оцінювання, форми та процедури представлення результатів, відповідальні особи.

План (програма) моніторингових досліджень складається на календарний рік, затверджується вченою радою Інституту на початку нового року.

4.5. Алгоритм здійснення моніторингових досліджень в Інституті складається з таких етапів.

1 етап – цілепокладання і планування дослідження:

- визначення напрямів моніторингових досліджень;
- визначення мети, завдань, об'єктів дослідження;
- визначення критеріїв, показників, виконавців моніторингових досліджень;
- формування й оцінка репрезентативності вибірки;
- проведення організаційно-підготовчих заходів.

2 етап – добір інструментарію для проведення моніторингу:

- розроблення та/або коригування моніторингового інструментарію;
- підготовка (виготовлення) матеріалів для його використання у процесі дослідження;
- визначення та уточнення моніторингових процедур, у т.ч. джерел і способів отримання інформації.

3 етап – діяльнісний: проведення моніторингових досліджень:

- збір інформації;
- проведення внутрішнього моніторингу якості освіти та освітньої діяльності;
- діагностика процесів та вимірювання показників моніторингу якості освіти та освітньої діяльності за визначеними критеріями та показниками;
- добір методів та засобів опрацювання даних.

4 етап – аналітичний:

- систематизація, опрацювання та аналіз даних;
- документування зібраних даних і результатів аналізу (створення банку аналітично-інформаційних даних моніторингу, організація зберігання ретроспективних даних);
- інтерпретація результатів та звітування за результатами моніторингових досліджень.

5 етап – коригувально-інформативний:

- коригувальні заходи, підготування рекомендацій щодо підвищення якості освіти та освітньої діяльності з урахуванням побажань стейкхолдерів;
- інформування науково-педагогічних працівників інституту, стейкхолдерів щодо результатів моніторингу якості освіти та освітньої діяльності.

4.6. Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім.

Внутрішній моніторинг ініціюється та проводиться закладом освіти.

Зовнішній моніторинг може проводитися на рівні закладу освіти, місцевому, регіональному, загальнодержавному, міжнародному рівнях.

4.7. Під час проведення моніторингових досліджень використовуються такі основні *методи*:

- опитування (анкетування, інтерв'ювання);
- тестування;
- спостереження за освітнім процесом та освітньою діяльністю у закладах освіти;
- фокус-група;
- аналіз документації закладів освіти, їх засновників;
- аналіз статистичних даних про стан системи освіти за встановленими формами звітності;
- інші методи

4.8. Моніторинг може проводитися у *формі*:

- безпосереднього одержання інформації від учасників дослідження (за допомогою спостереження, інтерв'ювання тощо);
- опосередкованого одержання інформації від учасників дослідження (у письмовій та/або електронній формі, із залученням експертів тощо);
- одержання інформації без залучення учасників дослідження (за допомогою вивчення документації, статистичної або оперативної інформації тощо).

V. Критерії та показники якості освітньої діяльності та якості вищої здобувачів вищої освіти всіх рівнів, підвищення кваліфікації слухачів

5.1. Структурними елементами моделі якості підвищення кваліфікації слухачів виступають критерії якості умов (освітнього середовища), процесу та результату. Конкретизуючи означені критерії та показники, можна виділити наступні елементи моделі якості:

5.1.1. Критерій якості організації освітнього середовища

Показниками критерію якості організації освітнього середовища є: наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань;

- забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці, зокрема забезпечення навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми;
- рівень технічного забезпечення освітнього процесу (мультимедійне обладнання аудиторій, комп'ютерних класів, наявність Інтернету, сучасних програмних засобів);
- використання інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом тощо);
- якість управлінських технологій;
- кадрове забезпечення;
- якість забезпечення необхідних ресурсів (нормативних, навчальних і методичних) для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів освіти / слухачів за освітніми (освітньо-професійними) програмами й стандартами;
- формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору, у тому числі простір інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.

5.1.2. Процесуальний критерій

Показниками процесуальний критерію є:

- якість освітнього процесу, інтеграція освітнього процесу у зовнішній культурно-освітній простір;
- організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці

учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з ключовими стейкхолдерами;

- науковість, інноваційність, практикоорієнтованість змісту курсів підвищення кваліфікації та освітніх програм;
- ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування/ вдосконалення ключових, професійних та загальнопрофесійних компетентностей здобувачів освіти;
- постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників;
- психологічний супровід освітнього процесу;
- якість освітніх технологій, у тому числі оцінних.

5.13. Критерій результативності освітньої діяльності

Показниками результативності освітньої діяльності є:

- виконання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та Державних вимог до акредитації освітньої діяльності;
- рівень досягнення результатів навчання (набуття/вдосконалення ключових, професійних та загальнопрофесійних компетентностей) відповідно до вимог освітніх (освітньо-професійних програм) і стандартів;
- рівень оригінальності та інноваційності дипломних робіт здобувачів вищої освіти та випускних робіт слухачів, відсутність у них ознак академічного плагіату, рівень упровадження результатів навчання в практику професійної діяльності
- рівень фізичного (орієнтація на здоровий спосіб життя), розумового (глибина, самостійність, широта переносу; економність і критичність мислення), особистісного й духовного розвитку (свідома саморегуляція освітньої діяльності, активність у розв'язанні пізнавальних задач, внутрішня мотивація, орієнтація на самовдосконалення й саморозвиток, розвинуті духовні цінності й громадянська позиція) тощо.

Інтегральний показник якості освітньої діяльності визначається за формулою:

$$I = \sum_{i=1}^n V_i * P_i \quad (1)$$

I – інтегральний показник якості

P_i – бальні значення i показників

V_i – вагові коефіцієнти i показників

n – кількість показників

VI. Результати моніторингу, їх відображення та використання

6.1. Результати моніторингових досліджень за напрямками якості освіти та освітньої діяльності здобувачів вищої освіти – заступник директора з навчально-наукової роботи, підвищення кваліфікації слухачів – заступник директора з навчальної роботи, представляють на розгляд Вченої ради Інституту аналітичні довідки (звіти), узагальнюють пропозиції керівників структурних підрозділів, надають їх керівництву Інституту для прийняття управлінських рішень.

6.2. Результати моніторингових досліджень можуть оприлюднюватися на офіційному сайті Інституту, інформаційних стендах, конференціях, виставках, в засобах масової інформації, періодичних і фахових виданнях з урахуванням нормативних положень щодо захисту персональних даних, принципу конфіденційності.

VII. Участь у моніторингу

7.1. Права суб'єктів, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу

7.1.1. *Учасники освітнього процесу* Інституту мають право на:

- конфіденційність інформації;
- отримання інформації за результатами моніторингових досліджень щодо персональної професійної діяльності та груп студентів, слухачів, з якими вона здійснюється, з метою самовдосконалення та оперативного корегування освітнього процесу.

7.1.2. *Ініціатори та суб'єкти моніторингу* мають право на:

- використання даних моніторингових досліджень у наукових і науково-методичних публікаціях, доповідях, виступах;
- отримання додаткової інформації та матеріалів у межах моніторингових заходів від учасників освітнього процесу та працівників структурних підрозділів Інституту, які здійснюють організаційний, кадровий, технічний супровід освітнього процесу;
- відстеження ефективності рішень (заходів), прийнятих за результатами моніторингових досліджень.

7.2. Обов'язки суб'єктів, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу

7.2.1. *Учасники освітнього процесу* беруть участь у моніторингових заходах, визначених планом роботи, та надають у їх межах необхідну інформацію особам, відповідальним за їх проведення.

7.2.2. *Ініціатори та суб'єкти моніторингу* зобов'язані:

- дотримуватися принципів професійної етики та об'єктивності під час проведення моніторингу;
- вивчати перспективний вітчизняний і світовий досвід щодо моніторингу в освіті, висвітлювати його на методологічних семінарах, конференціях, засобах масової інформації;
- готувати пропозиції керівництву Інституту щодо вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- підвищувати кваліфікацію у сфері оцінювання та моніторингу в освіті. У разі відсутності кваліфікації у зазначеному напрямі пройти відповідне навчання упродовж року.

7.3. *Суб'єкти моніторингових досліджень* несуть відповідальність за:

- якість організації, проведення та представлення результатів моніторингу;
  - невчасне надання (оприлюднення) або ненадання (не оприлюднення) аналітичних та інформаційно-методичних (рекомендаційних) матеріалів про результати моніторингу;
  - недотримання принципів професійної етики та конфіденційності інформації.

7.4. Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: збирання, обробка, зберігання, використання інформації. Зберігання та оперативне використання інформації здійснюється за допомогою електронного зв'язку й регулярного поповнення електронних баз даних.

VIII. Прикінцеві положення

8.1. Положення затверджується Вченою радою Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

8.2. Внесення змін і доповнень до даного Положення здійснюються наказом директора Інституту відповідно до нормативно-правових актів України в галузі освіти та нормативних актів Інституту за погодженням з заступниками директора Інституту.